

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

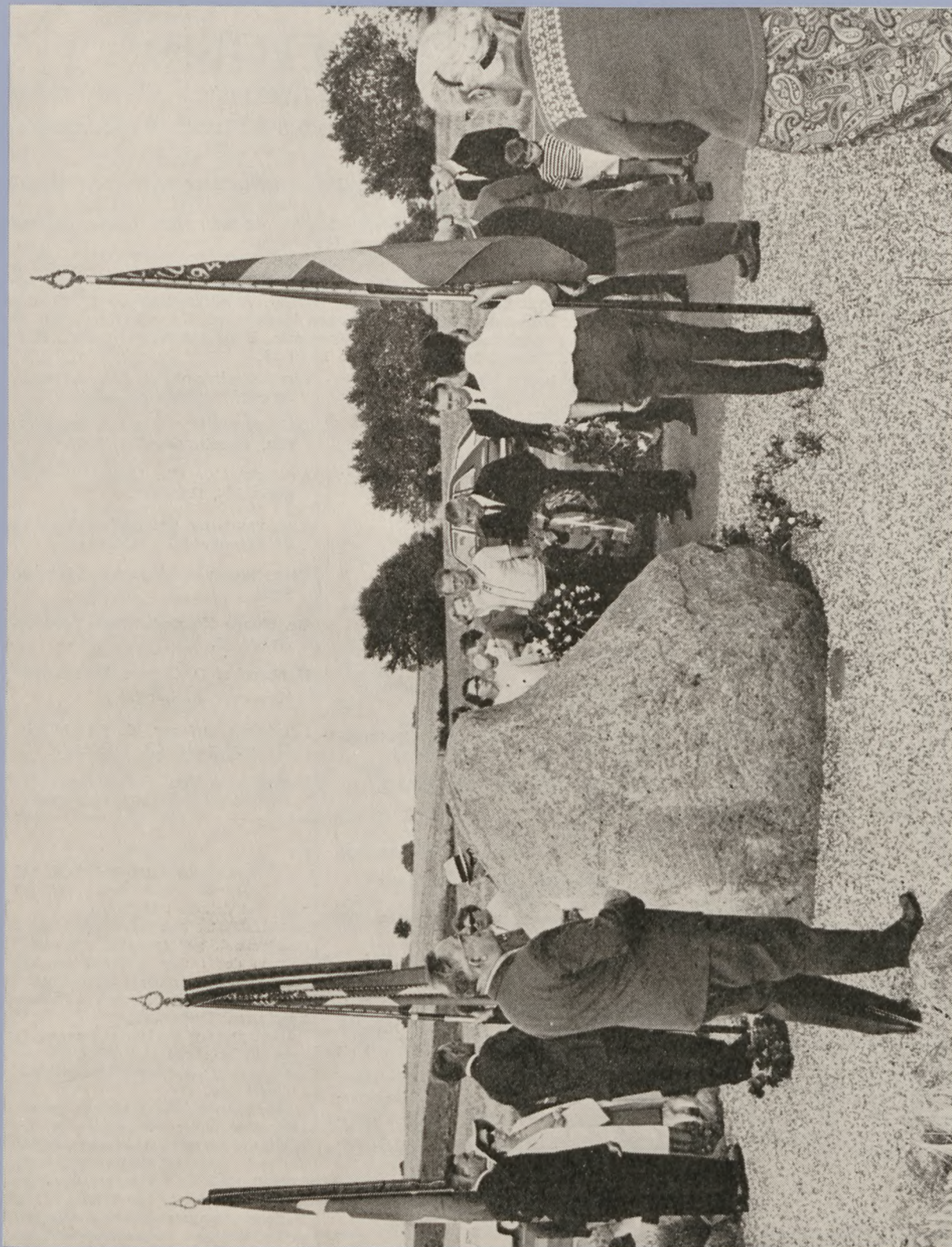
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Forstander Niels Pedersen, Østed, byder ved Rorup-stenen velkommen den 9. august.
De tre faner er fra „Landsforeningen af Erhvervshemmede i Danmark“, „Neuengam-
meforeningen“ og „Gestapofangerne“. — Læs i øvrigt side 140.

Et brev fra Varde

Vi har modtaget et brev fra Varde. Man synes, at fangeforeningen har løst sine opgaver, og man har derfor ophævet den.

Man har da besluttet at forære hele formuen til „Pigtråd“.

Det drejer sig om 117,58 kr.

Vi takker både for beløbet og for den smukke tanke.

Pengene vil tilgå Kammeraternes Hjælpefond, der ejer og udgiver „Pigtråd“.

Med venlig hilsen
RED.

Gæster fra Tjekoslovakiet

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme har indbudt 4 tidligere Neuengamme-fanger fra Tjekoslovakiet til at være foreningens gæster i Danmark i oktober.

Foreningen i Prag er vældig glad for indbydelsen og glæder sig til ret snart at kunne fremsende navnene på de fire, der kommer.

Bekræftelsen er dateret 15. august 1968. Siden er der sket så meget, men om der ikke kommer andet ud af indbydelsen, har kammerater i Danmark glædet kammerater i Tjekoslovakiet.

☆

Forøvrigt var formanden for den danske forening, Holger Grome, i Prag 9.—10. maj for at deltage i generalforsamlingen i den internationale Neuengamme-forening. Der deltog 82 plus gæster.

Ved denne lejlighed vedtog foreningen en resolution, hvor man helt og fuldt tilslutter sig den demokratiserende proces, som først og fremmest er repræsenteret af generalsekretær Alexander Dubcek.

Man giver hinanden håndslag på, at man ikke mere vil vende tilbage til systemet med misbrug af politiske funktioner for terrorisering.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser angående Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, Herning.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 192, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
Hasseris, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Dagbogsblade

28/6

INVASIONS-GENERALEN von FALKENHORST DØD

BONN: Generaloberst Nikolaus von Falkenhorst, som ledede den tyske invasion i Danmark og Norge i 1940, er død i sit hjem i Holzminden i en alder af 83 år.

Generalen begyndte sin militære løbebane i 1903. Han virkede som tysk generalstabsofficer i Finland under første verdenskrig. I 1946 blev han dødsdømt for krigsforbrydelser af den britiske militærdomstol, men blev senere benådet og fik i stedet tyve års fængsel. Han blev løsladt i 1963.

5/8

MINDEPARK I DACHAU

Den danske regering indbudt til at deltage i åbningen

BRUXELLES: Den kendte belgiske modstandsmand, generalmajor Guerisse, har oplyst det i dag, indbudt den danske regering til at lade sig repræsentere ved indvielsen af mindeparken i koncentrationslejren Dachau.

Mindeparken er tænkt som et fælles symbol for koncentrationslejren og de mange tusinder, der mistede livet dér i krigsårene.

Indvielsen finder sted søndag den 8. september under overværelse af en lang række fremtrædende repræsentanter for de lande, hvis indbyggere under krigen 1939 til 1945 var i koncentrationslejre.

Igennem flere år har Tidligere Koncentrationslejrangere Internationale Organisation foretaget indsamlinger til mindeparken i Dachau.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 E, København N, TAgA 8502 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frøderiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri
Ringsted

Næste nummer udkommer
ca. 25. sept.

INDHOLD:

Et brev fra Varde	122
Gæster fra Tjekoslovakiet	122
Vi sagde nej	123
Retsopgøret efter besættelsen	125
Hvidstenfolkene	129
Frøslev	131
Lovændringer ønskes	133
29. august	139
Rejse til Israel	139
Rorup 9. august	140
Dagbogsblade	140

Vi sagde nej!

Den 29. august i år er det 25 år, siden Danmark sagde nej til den tyske okkupationsmagt.

Dagen har så stor betydning for vort lands historie og for vort lands fremtid, at dagen aldrig bør gå i glemmebogen.

De løfter, gestapofolkene gav os den 9. april 1940, var tomme løfter, og det har næppe nogensinde være tyskernes mening at indfri dem.

Vi måtte derfor hele tiden føre en kamp for at hævde vor ret til at ordne vore egne indre forhold.

Vi dannede en samlingsregering, tyskerne indførte censur overfor presse, radio, post, telefon og telegraf til udlandet, og flere ministre og redaktører blev tvunget til at gå af.

☆

Naturligvis voksede befolkningens uvilje fra måned til måned mod okkupationstropperne, og den illegale virksomhed steg fra dag til dag, og mange meget målbevidste modstandsfolk øgede sabotagen for at fremtvinge norske tilstande, d. v. s. klare linjer.

Folketingsvalgets resultat d. 23. marts 1943 var meget vejledende såvel for danskere som tyskere.

Strejkevåbnet blev også taget i brug — med stort held, og uroen voksede.

☆

Den 24. august kaldtes den tyske befaldsmægtigede, dr. Werner Best til Berlin, og han kom hjem den 27. august, op søgte dagen efter den danske statsminister og overrakte ham to dokumenter, der begge indeholdt et ultimatum.

Det ene forlangte, at den danske stat øjeblikkelig skulle indføre undtagelsestilstand med forbud mod strejker, sammenkomst af mere end 5 samt forbud mod at færdes på gaden mellem 20,30 og 5,30.

Restauranter skulle lukke 19,30, og der skulle indføres dødsstraf for 1) sabotage og enhver medvirken dertil, 2)

for angreb mod den tyske værnemagt og dens medlemmer 3) samt besiddelse af skydevåben og sprængstoffer.

I øvrigt skulle regeringen svare samme dag inden kl. 16.

Det andet dokument krævede, at Odense by betalte en bod på 1 mill. kr. inden 5 dage på grund af overfaldet på en tysk officer.

Nimandsudvalget af partierne holdt møde samme dag, men alle var enige om at svare nej. Kongen var helt enig heri.

☆

Søndag morgen den 29. august kl. 4 om morgenen proklamerede den tyske general von Hanneken militær undtagelsestilstand over hele Danmark.

Offentlige bygninger blev besat, politiet blev afvæbnet, tyskerne overtog den fulde kontrol med radioen, og ud over hele landet arresteredes 400 danske borgere, de fleste kendte mænd.

Ved mange kaserner opstod der kampe, i hvilke 16 danskere og langt flere tyskere faldt.

Efter en kamp ved Sorgenfri slot var kongen i fangenskab.

En del af flåden blev sænket.

Det samlede resultat blev, at af 49 enheder blev 31 sænket, 4 blev brændt eller sprængt og 9 kuttere slap til Sverige. 8 danske faldt og 11 blev såret.

Det var dyrt at gøre modstand. Havde det derfor ikke været bedre at lade være, så vi i hvert fald blev sparet for en 29. august?

Hertil kan svares:

Sabotagen var nødvendig, for ellers ville man fra fly foretage bombninger af krigsvigtige industrier. I så fald ville mange uskyldige blive ofre, hvorimod sabotagen samlede sig om den pågældende fabrik, helst på et tidspunkt, da arbejderne var borte. Danske fabrikker er ganske vist blevet ødelagt, men ved bombing rammes som regel ikke enkelte bygninger, men hele bykvarterer.

Desuden må svares, at et klart brud med tyskerne var nødvendigt for at sikre os en plads blandt de vestlige, allierede, demokratiske nationer.

Vi måtte ønske ikke blot at blive befriet af andre, men også selv at tilkæmpe en klar modstandsvilje. F—k.

<p>E. V. KRISTIANSEN Strandgade 12 Nibe</p>	<p>MIDTJYDSK BRØDFABRIK Silkeborgvej 2 - Herning</p>	<p>KLAVERUNDERVISNING v/ fru M. Boss Åbakkevej 51 - Vanløse Uddannet ved Det kgl. Musikkonservatorium</p>
<p>PERSSONS CLICHE-ANSTALT I/S Bredgade 25 E - København K.</p>	<p>DESSERT KONDITORIET v/ J. Hartvig Jørgensen Leverandør til restauranter, selskabslokaler og dinér transportable Nygaardsvej 9, tlf. Ry 4476</p>	<p>A/S ULF OLSEN Nikolaj Plads 5 København K.</p>
<p>J. H. JEFSEN'S BOG- & PAPIRHANDEL Kontorforsyning Storegade 5 - Tønder</p>	<p>J. L. LØSNING</p>	<p>BESØG GJERN HOTEL - JYLLAND i den skønne Silkeborgegn med gode fiskemuligheder i Gjærn Åa Telefon (06-87 41 11) 41</p>
<p>P. RASMUSSEN Vejle</p>	<p>E. NIELSEN Kaffe- & Thehandel Nørre Alslev</p>	<p>BIRKERØD AUTOKAROSSERI Pladeopretning udføres Tlf. 81 12 13</p>
<p>MICHAEL'S DAMEFRISØRSALON Algade 24 Tlf. (03) 43 18 15</p>	<p>HERLUF STÆHR Købmand Brogade 7 - Køge</p>	<p>LANDIA Lem Station</p>
<p>H. O. JENSEN Adlegade 23 Ebeltoft</p>	<p>EJLER SCHOU Møbelpolstring Florvej - Frederikshavn</p>	<p>P. T. LARSEN Installatør Slotsgade 45 - Hillerød</p>
<p>TH. FRYDENDAHL PETERSEN Hvide Sande pr. Ringkøbing</p>	<p>H. BRUUN Søndergade 16 - Horsens</p>	<p>BRØNDERSLEV MINERALVANDSFABRIK Gravensgade 5 B - Brønderslev</p>
<p>HILLERØD MUSIKSKOLE v/ Hjalmar Bjørn Fyrrebakken 22 - tlf. (03) 26 48 02</p>	<p>GREGERS PETERSEN A/S Trælast - Bygningsartikler Århus Nordhavn Århus</p>	<p>HAGBART N. SIMONSEN Købmand Bredgade 22 - Brønderslev</p>
<p>KORNERUP, KOCK & BANG A/S Havnegade 16 - Århus</p>	<p>ROKKJÆR'S ELEKTRO Havnegade 50 - Lemvig</p>	<p>HERREMAGASINET C. Haar Tranebjerg - Samsø</p>
<p>S. MØLLGAARD Ruds Vedby</p>	<p>W. MANNICHES EFTF. Tobaksfabrik Skomagergade 3 - Roskilde</p>	<p>HOKI A/S Raadhusgade 2 - Horsens</p>
<p>VÆRN OM NATUREN! L. A. - Lemvig</p>	<p>WINTHERS KØRESKOLE Ny Volvo Amazon - Scooter Godthaabsvej 2 - tlf. Hillerød 26 35 37</p>	<p>EINAR HØGSTED I/S Søndergade 40 - Frederikshavn</p>
<p>N. J. ØRSNES I/S Guld- & sølvmedie Algade 67 - Ålborg</p>	<p>KARLEBY BRUGSFØRENING Tlf. nr. 9</p>	<p>D. A. S. F. Skagen</p>

III.

Hvorledes synes von Eyben så, at det gik? Side 94 skriver han:

„Skal man give en konklusion på grundlag af disse noget flimrende billeder af retsopgøret, må det vel blive den, at det ikke gik særlig godt og heller ikke særlig slet. Det gik kort sagt, som man kunne vente.

Det gik, som det formodentlig er gået alle vegne og til alle tider under tilsvarende forhold. Vi kan ikke lave om på naturlovene. Vi kan heller ikke dæmme op for de kræfter, der sættes i gang, når nationerne udsættes for katastrofer, som har en tilsvarende effekt som naturkatastrofer.

Der sker og må ske uoprettelige fejl. Man har valget mellem et opgør, som intet har med retfærdighed at gøre, og et opgør, hvor man dog gør sig visse hæderlige anstrengelser for at få opgøret i overensstemmelse med de traditionelle retlige principper.“

Det er en trist konklusion! Netop nu skulle bogen blive ganske særlig interessant! Men den forsigtige, yderst korrekte forfatter skal ikke risikere at få næsen i klemme ved at komme med nogen konkret kritik, end ikke en beskeden!

Det ville ellers have været velgørende! Thi det er ikke rigtigt, at opgøret fulgte de traditionelle retlige principper! Den 2/9 1942 holdt den daværende statsminister i radioen en tale, der var forberedt i alle enkeltheder og gengivet i aviserne dagen efter.

Her opfordrede han med sin overbevisende stemme rent ud sagt til angiveri, hvis nogen hørte om sabotageplaner. Den 5. maj gjorde man ham til statsminister igen; men de, der fulgte hans opfordring og gik til de danske myndigheder med deres viden, blev straffet efter udrensningslovene. Kan der tænkes større spot mod vore traditionelle retlige principper? Man kommer til at tænke på et dansk folkeeventyr, her citeret efter Svend Grundtvig:

De små tyve hænger man, og de store tager man hatten af for

En bonde kom en morgen tidligt ridende ind til købstaden. Så traf det sig, at byfogden netop stod og røg sin morgenpibe i det åbne vindue. „God morgen, Lars Pedersen!“, sagde byfogden, „hvad godt nyt ude hos jer?“ — „Åh,“

sagde bonden, „der passerer jo immervæk lidt nyt: De små tyve hænger man, og de store tager man hatten af for.“ I det samme tog han sin hat af: „God morgen, hr. justitsråd!“. Det, der under enevælden hed byfoged og justitsråd, hed i 1945 politiker og statsminister.

Meget få tilfælde af selvtægt

Forfatteren tager ikke stilling til de tilfælde af selvtægt, der beklageligvis skete i maj 1945. Efter min mening var det meget få tilfælde. Man kunne have ventet langt flere efter den støt stigende terror de sidste måneder af de 5 lange år.

Men selve dommene — hvorledes så de dømte og deres pårørende på dem? Der medvirkede domsmænd; og det var ikke ualmindeligt, at de ville dømme strengere end juristen. Man har ikke hørt om tilfælde af betydning, hvor der er udtalt berettiget kritik mod domstole, anklagemyndighed eller forsvar, bortset fra nogle tilfælde, hvor forsvareren har kviet sig ved at besøge tiltalte og på anden måde yde ham de tjenester, der henregnes til den beskikkede forsvarers selvfølgelig pligter.

Man har derimod hørt om tilfælde, hvor dommere har følt, at de var med til at øve uret mod de små forrædere, som de var nødt til at dømme, således som loven var givet.

IV.

Et naturligt spørgsmål opstår i forbindelse med bogen: Klarede det danske samfund udrensningen bedre end retsfølgningen under besættelsen mod modstandsbevægelsen?

Man lod mange store løbe

En sammenligning kan være af værdi. Udrensningen føltes som uretfærdig, fordi den tog så mange små med, men lod de store løbe. Det burde have været en selvfølge, at de politikere, der i ganske særlig grad havde ansvaret for samarbejdspolitikken — et job ingen misundte dem — trak sig ud af offentligt liv ved befrielsen. Det burde have været minimumskravet til dem.

Det virkede tillige højest uheldigt, at en så fremtrædende jurist og politiker som Svenning Rytter, hvem jeg tidligere havde megen respekt for, sidst i maj 1945 stemte for udrensningslovene, men senere erkendte, at han stemte mod sin overbevisning; thi han var bange for over-

greb fra modstandsbevægelsens side! Den eneste af de gamle politikere, der indgød respekt, var Erik Scavenius, fordi han fortsat vedstod sine standpunkter. Den anerkendelse bør man aldrig tage fra ham, uanset at man måtte betragte hans politik som overordentlig skadelig for Danmark.

Om retsforfølgningen mod modstandsbevægelsen under besættelsen, især indtil 29/8 1943, opnås der næppe nogen almindelig enighed. Men stort set følte de, der ikke blev dømt efter kommunistloven, sig vel behandlet af politi, anklager, dommer og fængselsvæsen. Der blev i det skjulte lavet mange numre af vidt forskellig art for at mildne forholdene for dem, der havde „fået ørerne i maskinen“. Det er trist, at daværende byretsdommer Arthur Andersen, der i april 1940 uden eget ønske derom, fik overdraget de „særlige sager“, ikke fik udarbejdet sine erindringer.

Det hændte også, at administrationen og lovgivningsmagten hjalp til, jfr. således „Ørumloven“ af 18/1 1941, der skærpede straffen med tilbagevirkende kraft for derved at redde oberstløjtnant P. A. Ørum fra den dødsdom, der ellers antagelig var blevet ham til del efter de tyske krigslove.

Man var mere tyskvenlig end tyskerne

Noget anderledes stillede det sig med hensyn til kommunister. Vi har her en uafvaskelig skamplet. Den er ikke blevet mindre, efter at det kom frem i P. Munchs dagbøger, at de danske myndigheder fangede flere kommunister, end tyskerne havde krævet. Man var „mere kongelig end kongen“, d.v.s. mere tyskvenlig end tyskerne! Om det var af frygt eller for at takkes dem, får stå hen; jeg antager det sidste. Thi hvem turde drømme om tysk nederlag? USA var jo ikke med i krigen endnu. Man måtte holde sig til i tide hos sejrherren!

Det havde været bedre for retsfølelsen, om man havde betragtet de internerede kommunister som en art krigsfanger, som militæret tog sig af, og ikke som straffefanger. Man lod dem i Horserød være undergivet en meget smålig inspektør. Man lod dem sidde i 2 måneder, før der kom en lov, der efter sin ordlyd hjemlede indespærringen; så omsider kom de i grundlovsforhør; og uanset hvilken

RITZ BILLARDSALON åben alle hverdage kl. 10—24 — uanset vejret er det altid til at spille billard . . . VELKOMMEN 15 billards Carambole - Amerikansk Pool VESTERPORT Meldahlsgade 3, 5. sal - Tlf. 14 09 52	KOLIND BOGHANDEL Kolind	CHR. TOFT Sejlmager Thyborøn Havn
I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 - K.	IVAR K. SMELNECKE Badstuestræde 17 København K.	M. MIKKELSEN & SØN Malermestre Museumsgade 2 - Aarhus C.
VÆRN OM NATUREN L.P.A.	SAHA Horsens	GUNNAR KNUDSEN Blomstergartneri Hadsundvej 75 - Randers
KARL HANSEN Radioforretning Ulstrup	J. JUNGET A/S Træbearbejdningmaskiner Mindegade 17 - Herning	J. RUBY Købmand Holmegade 30 - Ulfborg
N. C. NIELSEN Vulkanisør Jægergaardsgade 103 - Aarhus	MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKESFORSIKRING I/S Reventlowsgade 141, København K.	HERREMAGASINET Storegade 25 Augustenborg
SAMSON TRANSPORT CO. Smedegade 6 - Herning	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brandø	I. H. OLSEN Tandteknik Algade 34 - Vordingborg
SV. ESKEROD Aaboulevarde 47 Aarhus	Den gamle skole anbefaler hjemmebagte kager og kaffe. Hyggelig betjening ASNÆS FORSKOV Kalundborg - Tlf. (03-515) 1813	LUNO MØBLER Volden 6 Aarhus
SOPHUS E. JOHNSEN & CO. Skibshandel Havnegade 32 - Aarhus	MOTEL HALSSKOV KORSØR 3 km fra Halsskov færgehavn Restaurant - værelser - kabinerum Velegnet til kongresser og lign. v/ Lisy og Ole Zachariassen	HANS HINRICHSEN & CO. A/S Brogade 12 - Nykøbing F.
TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Finlandsgade 31 - Aarhus	HOTEL BILLUND v/ P. Pallesen Billund - Tlf. (053) 3 10 31 JYLLAND	KAI TOFT Manufaktur Østergade 2 - Struer
LINDE TRYK Vesterbro Torv 1—3 Aarhus	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle	H. ANKER PIHL Manufaktur Storegade 10 - Svaneke
J. P. HANSEN Bagermester Nørregade 19 - Varde	H. H. LARSEN & SØN Nordhavnen - Vejle	LYNGBY FRØHANDEL Jernbanevej 2 - Lyngby
VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 - Hornslet	TH. JENSEN Middelfart	J. C. HANSEN Guldsmedie - Urmager Augustenborg

dommer de var blevet stedet for, ville de — med rette ud fra deres forudsætnin-
ger — have følt sig forurettet.

Højesteret føjede spot til skade

Højesteret føjede spot til skade ved at nægte dem den forsvarer, de ønskede; og tilmed blamerede højesterets præsident ikke blot sig selv, men også den hæderværdige ret og hele det danske retsvæsen ved sin aktive indblanding i forhold, hvor tavshed var det eneste rigtige. Men alt det havde måske endda været nogenlunde til at bære, hvis man bare havde sørget for at give dem en virkelig mulighed for at undgå tyskerne den 29/8 1943.

Kommunistloven var helt klart i strid med den danske grundlov; og kun nødretsprincippet kunne begrunde den. De 2 måneder før grundlovsforhøret var også i strid med grundloven; og på dette punkt kan forholdene minde om maj-juni 1945, hvor man efter mit skøn kunne have sat mere kraft ind på at få fremmet grundlovsforhørene.

V.

Vil det så sige, at vi — om muligt — burde foretrække den nye vesttyske ordning, hvorefter regeringen kan erklære nødstilstand og derved sætte grundloven ud af kraft? Nej, nej og atter nej! Kommer der atter så ekstraordinære situationer, at de, som von Eyben skriver, kan sammenlignes med naturkatastrofer, bliver katastrofen først rigtig stor, hvis regeringen med et pennestrog kan slå streg over borgernes rettigheder.

Med den danske grundlov er der dog trods alt et håb, i hvert fald et lille håb om, at de politikere, der sætter sig ud over loven, og den administration og de domstole, der tvinges til at følge regeringens nødlove, har i hvert fald en lille smule dårlig samvittighed.

Vi må håbe, at de, der nu styrer land og rige, og de, der kommer til senere, vil prøve på at lære lidt af besættelsessårene og af det, der fulgte lige efter!

R. PRYTZ.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge.

Hvidstenfolkene til ære

Trofasthed, ærlighed, sandhed kan vist siges at være noget af det, som kendetegner Spentrup-Gassums tidligere mangeårige sognepræst, H. P. Christensen, som for et par år siden trak sig tilbage på grund af 70 års-alderens indtræden — efter 36 års præstegerning på samme sted — mellem Randers og Mariager.

Den 29. juni er altid en svær dag i en række hjem på denne egn. Den dato, i 1944, henrettede det tyske militær i Ryvangen, efter krigsretsdom på Dagmarhus, otte gode mænd fra disse to små jyske landsogne. Og siden 1945 har pastor H. P. Christensen hvert år indkaldt egnens folk til en mindegudstjeneste på henrettelsesdagen, skiftevis i Spentrup og Gassum kirker.

I år havde den smukke højtidelighed noget særligt over sig. Det var nemlig første gang i de 23 år, der nu er gået, at pastor H. P. Christensen selv førte ordet. Ellers har han altid fået kendte og mere ukendte præster, fra nær og fjern, til denne aften at prædike. Der har været folk som fhv. kirkeminister Carl Hermansen, Hjørring, biskop Henning Høirup, Aarhus, den fhv. Aarhus-bisp Skat Hoffmeyer, afdøde pastor Anker Jensen, Egtved, og en lang række af Randers-egnens præster, som har prædikeret og hver med sin røst haft noget at sige til os, tidens børn, om fred og frihed, en kamp, der aldrig kan standses, og om de dyre ofre denne sommerdag i 1944.

Højtideligheden indledtes, også efter traditionen, med, at den meget aktive Randersafdeling af Gestapofangernes Landsforening nedlagde en krans ved monumentet for de otte henrettede i den lille mindelund ved Randers—Mariager-landevej, hvor vejen drejer fra til Spentrup, et sted, som uden tvivl kendes af mange turister, hvis vej falder forbi. Her var også nedlagt en krans i RAF-farverne fra Frihedsfondens Randersafdeling.

Her blev udtalt smukke mindeord af Gestapofangernes Randersformand, arkitekt Ove Chr. Lembcke, og her stod — som siden i Spentrup kirkes kor — en æresvagt med fane fra Gestapofangerne.

Højtideligheden i mindelunden, hvor der var mødt mange pårørende, såvel som gamle fanger fra nær og fjern, f. eks. også i år den netop fra Congo hjemvendte professor, dr. med. Erik Husfeldt, selv i sin tid som bekendt medlem af Danmarks Frihedsråd, sluttede med fællessangen „Altid frejdig“.

I Spentrup smukke gamle kirke — med flere fremdragne reminiscenser af kalkmalerier, bl. a. triumfbuen, og hvor man på kirkegården bl. a. ser digterpræsten St. St. Blichers gravsted side om side med hans noget yngre og sprælske, for ikke at sige utro hustru, Ernestines, — sang man „Kongernes konge“, „Lad vaje højt, vort kongeflag“, „Klokken slår, tiden går“ og „Mægtigste kriste“. Pastor H. P. Christensen tog som udgangspunkt for sin prædiken et ord hos Lucas 2, vers 13—14: „Og i det samme var der med engelen en mangfoldig himmelsk herskare, som lovpriste Gud og sagde: — Ære være Gud i det højeste! Og på

Fhv. sognepræst H. P. Christensen,
Spentrup.

**DEN DANSKE
LANDMANDSBANK**
Torvet 18 — Esbjerg

**MIDTJYDSK
TRÆLASTHANDEL**
Silkeborg

FINN GRØNHOLT
Bagermester
Storgade 21 - Sorø
Tlf. (03) 63 01 57

HANSEN & CO. A/S
DET GAMLE VINFIRMA
Gerritsgade 31 - Svendborg

**VALDEMAR FAHRENDORFF
& SØN**
Guldsmie
Nørregade 24 - Haderslev

Besøg
HEIDELBERG
Studiestræde 31 - København

H. O. CHRISTIANSEN
Farvehandel
Vestergade 30 - Stubbekøbing

**NORDISK
TEGNEMASKINE
INDUSTRI**
Tempovej 15 - Ballerup

AAGE FRIIS
Herreekvipering
Møllergade 37 - Svendborg

GLENDALE
Jernbanegade 21
Aalborg
Duplikering af enhver art

CHARCUTERIE BENEDIKT
Tlf. (09) 13 16 24
Byens bedste og mest,
velsmurte selskabssmørrebød
Også søndag

ASMUS ANDREASEN
Bagermester
Reberbanegade 22 - Aalborg

KONTORINVENTAR
Snedkerarbejde og reparationer
udføres
PEDERSEN & MATHIASSEN
Rugmarken 18 - Farum

SOFUS JENSEN
Vognmandsforretning
Korsør—København - Fyn—Jylland
Gasværksvej 1, Korsør

ALFRED C. NIELSEN
Statsaut. revisor
Borggade 16 - Aarhus

**RIBE
LYSTRYK**
Lys- & fotokopieringsanstalt
Giørtzvej 4 - Ribe
Tlf. 2 09 64

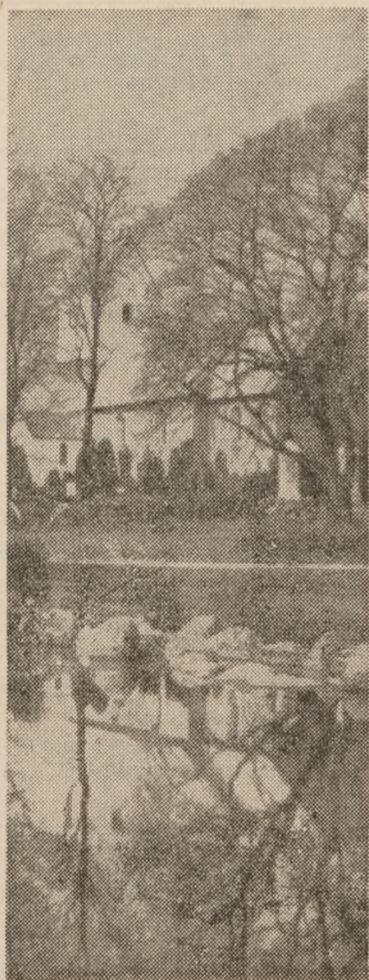
**HØJ PETERSEN &
ARNE JENSEN A/S**
Bogtrykkeri
Struensegade 7-9, København N.

**PLOVFABRIKKEN
SKJOLD A/S**
Lind pr. Herning

BRAMMERS BØGHANDEL
O. Petersen
Stengade 10, Helsingør
tlf. (03) 21 05 14

HANS HELGE MARTINSEN
Smedemester
Dalby pr. Haslev

KNUD SMITH
Købmand
Holmegade 11 - Ulfborg

Spentrup kirke.

jorden fred i mennesker, der har hans velbehag“.

Pastor H. P. Christensen, som var stærkt bevæget, og hvis tale virkede overbevisende — han kender jo sit sogn gennem næsten 40 år — udtalte bl. a.:

— Vi må aldrig glemme, at det var med livet som indsats, at der i sin tid blev kæmpet. Og at målet blev nået. Men der var også ofre, som kaster deres slag-skygge selv ind i disse år. Vi ville have ønsket, at de, der ofrede livet, kunne have været med den 4. maj 1945. Men vi ved også, de havde oplevet det hele i håbet. Alt er nu så langt borte. Du hørte måske budskabet fra London den 4. maj om aftenen. Så ringede kirkeklokkerne, og bare en time efter var kirken her i Spentrup mere fyldt, end den er nu i aften. Vi takkede da Gud for alt og mindedes sognets ofre — dengang som nu i aften.

Kun når man mister friheden, ved man ret, hvad den koster, hvad den er værd. Kun de, der i sidste øjeblik blev reddet hjem til Danmark og Norge med Folke Bernadottes hvide busser, vidste vel helt, hvad friheden er. Og naturligvis dem, der så fængslets døre blive lukket op: Du er fri. Danmark er frit. Man må have været i klemme for at vide, hvad frihed er. Da altertavlen her i 1946 blev restaureret, fik vi sat et ord ind på dens understykke om dette at blive fri:

„Lovet være Herren,
som ej gav os hen
deres tænder til rov.
Snaren reves sønder,
og vi slap fri“.
(Salme 121, 6-7)

Vi må aldrig glemme at takke for friheden eller at tænke på, hvad den kostede. Der blev kæmpet i vort land og i andre lande.

Var det virkelig så meget værd, vil nogle måske i dag spørge. Blev vi ikke skuffet over friheden. Der er nok både dengang og i årene siden meget, som burde have været anderledes. Der er nok at gøre for dem, der følger efter. Det, de dengang kæmpede for, friheden, blev nået. Men freden vandt vi ikke. Ud over jorden kæmpes stadig. Måske mere uhyggeligt i dette øjeblik end nogen tid før. Fred over jord og mellem mennesker velbehag. Det er målet, vi alle må kæmpe for. Det er så sørgelig aktuelt som nogensinde.

Hvorfor er det så svært, hvorfor synes den gode vilje at mangle hos så mange? Ingen af os forstod vel ret ordet, når vi som børn samledes i kirken ved juletid. Men siden har vi smerteligt forstået evangeliets ord om fred og den gode vilje som noget helt afgørende — og det både hos sejrherre og tabere. At tilgive, at hjælpe, at bygge op, at gøre Guds vilje og ikke altid søge sit eget. Det er Guds budskab til os. Fred i hjemmene. I sognene. I landet. Ja, i hele verden.

I disse år tales så meget om en ny ting som hjertetransplantationer. Men man må nok spørge: Hvad med et nyt hjerte, som kun vil det gode? Var det ikke den bedste af alle gaver. Lad det briste i de hårde, tillukkede sind. Det skylder vi dem, der dengang kæmpede og led og døde. Der er sandelig nok at gøre også i 1968. Også for det ny, unge slægt-

led, der intet kan huske fra dengang og allerede er ved at vokse fra det hele.

Pastor H. P. Christensen, der havde indledt sin prædiken med et lille selvgjort vers:

Trange tider langsomt skrider,
og de går kun sent på hæld.
Men en forårsaften glider,
under glædestårers væld,
Danmarks flag til tops i haven,
og vi takker Gud for gaven,
og for dem, der for os stred,
alle dem, der tungest led —

sluttede med at læse navnene på de otte fra Spentrup-Gassum sogne, som dengang blev henrettet.

Ude på kirkegården samledes man derpå om flagmasten, hvor Dannebrog først blev sat på hel — og derefter langsomt strøget, mens man sang „Aldrig frejdig“.

Jean.

Frøslev

Søndag d. 15. september 1968 kl. 14,00 afsløres i Frøslevlejren en mindesten for Frøslev-fanger, der omkom under deportation.

Højtideligheden vil få følgende forløb:

Velkomst ved major P. C. Gabriel.
Frøslev-Padborg skoles sangkor:
G. Ph. Telemann: Jeg vil mig Herren love.

Viceskoleinspektør Peter Marcussen taler.

Frøslev-Padborg skoles sangkor:
B. S. Ingemann — C. E. F. Weyse:
Den skønne jordens sol gik ned.

Mindestensafsløring ved ritmester A. Malling-Jacobsen.

Fællessang: Kæmp for alt, hvad du har kært.

Kransenedlægning.

Fællessang: Der er et yndigt land.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge.

**A/S VARDE REVISIONS-
& REGNSKABSKONTOR**
Vestergade 15 - Varde

**TOFTLUND & OMEGNS
SPAREKASSE**
Toftlund St.

M. LANDROCH
Thorsgade 8 - Herning

D. A. G.
Aalborg

**P. HILDEBRANDT
& SØNNER**
Malermestre
Nis Petersensvej 7 - Herning

**THYLANDS
TRÆLASTHANDEL A/S**
Vestervig

MISSIONSHOTELLET
Torvet 8
Ringkøbing

**ARBEJDERNES
FÆLLESBAGERI**
Nørregade 38 - Køge

GØRLEV MATERIALHANDEL
Knud Petersen
Gørlev

ROBERT JØRGENSEN
Statsaut. revisor
Raadhustræde 4 - København K.

P. HOVE
Thisted

J. L. BECH & CO.
Torvet 20
Horsens

PETER MØRCH
Wichmandsgade 10
Odense

RICHARD HANSEN
Deres sko-ekspert
Østergade 1-3, Hjørring

**HADERSLEV
BANK A/S**
Toftlund filial

**DANSK
RULLEGARDIN INDUSTRI**
Vibeholmsallé 16 - 2600 Glostrup

O. KRUMMELBEIN
Svanegade 12 - Thyborøn

A. TERPLING
Aabygade 9 - Odder

HANS KOFOED
Murermester
Egelund - Rø
Bornholm

MARIUS GRAM
Vestergade 9
Tlf. Vraa 70

**DAGLIG FORBINDELSE
AALBORG-KØBENHAVN**
Vognmand Jens M. Jensen
Gasværksvej 10-12, Aalborg
Tlf. (08) 12 61 13 — (08) 16 06 13

DANSK VANDRELAUG
Vesterbrogade 35
København V.

KAI SONNE
Aut. el-installatør
Brøddegade - Gudhjem

A/S UNION
Cementvarefabrik
Vojens, Jylland - Tlf. (045) 4 13 30

DANSK HANDELSBLAD
Fenrisvej 11 - Aabyhøj

K. V. HAAGENSEN
Smede- & maskinfabrik
Industrivej 8 - Struer

ALBERT ANDERSEN
Bogtrykkeri
Bredgade 9 - Hurup

HOLLE'S KONDITION
Algade 57
Aalborg

„MEKANO“
Bremsen - Koblinger
Enighedsvej 3, Aalborg

A. HOLST SØRENSEN
Flytte- & vognmandsforretning
Gl. Torv 17, Frederikshavn

**BROAGER
SPARE- & LAANEKASSE**
Broager

POUL HARDAHL
Sportshandel
Hj. af Algade og Skolegade
Brønderslev

CARL JENSEN
Bagermester
Galten pr. Hadsten

ANDR. IPSEN
Autolakereri
Aakirkeby

**SKÆVINGE MODEL-
& MASKINSNEDKERI**
Strøvej - Skævinge

**MOGENS DAMBÆK
& A. WANG JENSEN**
Jomfrustræde 4 - Præsto

Lovændringer ønskes

Tiden er i en række tilfælde løbet fra bestemmelser i loven om hjælp til skadelidte fra frihedskampen.

Der er næppe nogen, der har så nær kontakt med de skadelidte fra frihedskampen, som Landsforeningen af Erhvervshæmmede.

Loven af 1. oktober 1945 var ikke nogen dårlig lov, men det siger sig selv, at det var næsten umuligt at lovgive om et område, hvor man ikke havde et erfaringsgrundlag, og man havde — heldigvis — ikke erfaringer for sygdomme, opstået under et system, hvor Gestapo havde det førende ord.

Det har derfor været nødvendigt at foretage ændringer i loven i 1946, 1957, 1959 og så sent som i 1966.

Vore læsere vil vide, at Kammeraternes Hjælpefond ved flere af lovændringerne var i forreste linie.

Lovændringer meget nødvendige

Landsforeningen har nu rettet en indtrængende opfordring til socialminister Nathalie Lind om at foretage en fornyet revision af loven. Nogle af forslagene er rene à jourføringer.

Dermed skulle de være letgennemførelse, men ikke mindre nødvendige.

Som støtte for ønskerne fremfører man bl. a., at Norge har et langt større antal skadelidte, og at man ikke desto mindre har vist dem større hensyn end i Danmark.

Lovens paragraf 1 tilsiger hjælp, hvis erhvervsevnen er midlertidig eller vedvarende forringet som følge af de af besættelsesmagten foretagne eftersøgninger, fængslinger, interneringer og deportationer.

Her ønsker man følgende tilføjelse:

„6 måneders deltagelse i modstandskampen, mishandlinger foretaget af Gestapo eller andre tyske organer samt andre belastninger pådraget under modstandskampen eller som følge af ophold i tyske kz-lejre, danske fængsler eller i Hørslev og Froslev lejrene, begrundet ret til ydelser efter loven“.

Det har nemlig vist sig at være meget

svært at opnå erstatning, hvis man ikke har været fængslet eller deporteret.

☆

Det har naturligvis meget at sige, hvem der skal træffe afgørelsen om godkendelse af erstatning eller ikke.

Her ønsker man kapitel II, paragraf 5, udvidet med eller erstattet med denne nye bestemmelse:

„Direktoratets afgørelser træffes i samråd med et fem mands udvalg bestående af en læge, en jurist samt personer fra modstandsbevægelsen, der har kendskab til følgesygdomme efter kz-ophold og til sygdomme grundet i illegalt arbejde“.

Lovens kapitel IV, § 22, stykke 2, ønskes ændret:

„Ved ægteskab indgået senest fem år før dødsfald tilkommer der afdødes efterladte en årlig rente af 50 procent af afdødes årløn beregnet efter § 31.

Pensionen ydes uden hensyn til dødsårsag. Retten til pension gives, når personen før sin død har fået tilkendt pensionen.

Dersom personen dør af krigsskaden, skal de efterladte tilkendes pension, selv om den afdøde ikke har oppebåret pension“.

☆

Begravelseshjælpen er i øjeblikket 800 kr. og ønskes hævet til 4.000 kr. Beløbet ønskes pristalsreguleret.

Ang. kapitalisering af erstatningen ønskes følgende tilføjelse:

„Ved en senere afgørelse om forhøjelse af invaliditeten skal der i alle tilfælde ses bort fra eventuel allerede foretaget kapitalisering“.

Man ønsker beregningsgrundlaget for erstatningsydelse ændret fra minimum 4.500 kr. til 8.000 kr., da den nuværende ordning kan fremkalde urimeligt lave erstatningsbeløb.

Som nye paragraffer ønskes følgende indføjet:

„Forskudsudbetaling på eventuel ret til rente eller pension kan opnås. Såfremt pensionen ikke kan bevilges, skal forskudsbeløb ikke tilbagebetales“.

Endvidere:

„At alle tidligere afviste sager genoptages, da de rer sager afvist efter den gamle lov, som vil kunne anerkendes, såfremt de her anførte forslag om forbedringer lovfæstes“.

Motivering: Den nye norske lov indeholder en lignende bestemmelse, der ligeledes gælder i spørgsmål om de tidligere afviste sager om efterladtes ret til pension.

Hædersgaven var oprindelig på 800 kr. om året. Efterhånden er beløbet hævet til 1400,—, og foreningen foreslår summen hævet til 3.000 kr. årligt og at beløbet stadig skal være skattefrit.

§ 37, stykke 5, ønskes ændret til:

„Enken eller de efterladte overtager retten til hædersgaven uanset dødsårsag, når ægteskabet er indgået fem år før dødsfaldet. Selv om der ikke er opnået pension inden dødsfaldet, overtager de efterladte retten til hædersgave“.

— — —

Vel står der i folketinget mange store ting på dagsordenen, ting, der presser sig på, men der bør dog i forvaltningsapparatet være organer, som kan give sig tid til at drøfte denne ønskeliste fra en gruppe, der fortjener hjælp.

Hjælpen skal helst komme snart.

F—k.

De erhvervshæmmede

Foreningens bestyrelse har konstitueret sig som følger:

Formand: Arnold Grumløse, Rønnebærvej 19¹, København NV., tlf. 10 32 42.

Næstformand: Aksel Andersen, Camilla Nielsensvej 28 st. th., F., tlf. 71 19 79.

Kasserer: Oscar Hefty Jensen, Hillerødgade 40³, København N., tlf. 34 80 91.

Sekretær: Alfred Senn, Vinkelager 26³, Vanløse, tlf. 71 47 43.

Bestyrelsesmedlemmer: (æresmedlem) Svend Wagner, Hemming Theisen, Alberti Hansen, Johan F. Sørensen, Adolf Hansen.

**BESØG
ÆBLEHAVENS CAMPING**

☆
Opholdsstuer m. TV - Ridebane -
Minigolf
Pragtfuld natur i fredelige omgivelser
Den ideelle familiecamping
Hovedvej A 15 - 5 km øst for
Ringkøbing - Tlf. (07) 32 04 20
☆
v/ INGA og HENNING KJELDSSEN

**F. DAHL NIELSEN
& HANS DAHL NIELSEN**
Baungaardsvej 35
Vejen

HOTEL STEVNS
„DEN GAMLE POSTHOLDERGAARD“
De er velkommen paa
HOTEL STEVNS
Vi har hyggelige lokaler og værelser
med varmt og koldt vand
Telefon: Store Heddinge 41 - 463

**DANSK JERN-
& EMAILLEINDUSTRI**
Herningvej 102
Silkeborg

AUG. JENSEN
Tømremester
Nimtofte

**C. NORDLUNDE'S
BOGTRYKKERI**
Milnersvej 6 - Hillerød

**GLARMESTRENE'S
GLASFORSIKRING A/S**
Gothersgade 160 (Sølvtorvet)
Tegner glasforsikring for alle slags
ruder: Butikker, lejligheder og villaer
Tal med Deres glarmester.
11 13 66

BOGTRYKKHUSET
Langelinie 68
Odense

**GULF
SERVICE STATION**
Trianglen - Haslev

**HIRTSHALS
FISKEAUKTION**
Hirtshals

S. LØVSTAD
Foto — Kino
Bredgade 14, Herning

A. HONORE & SØN
Isenkram
Andrupsgade 2 - Lemvig

**DANSK
HYDRAULIK
INDUSTRI A/S**
Strandhuse - Juelsminde

**DEN DANSKE
LANDMANDSBANK**
Gothersgade 18 - Fredericia

**MAN MA FORUDSE FAREN
I TRAFIKKEN FOR AT
UNDGAA DEN!**
E. B. - Odense

HYGGE-BO
v/ Helge Nielsen
Mellemgade 9 - Faaborg

AXEL PETERSEN'S EFTF.
Bogbinderi
Volden 10—12, Aarhus C.

V. ANDERSEN
Tømremester
Nørre Snede

TOMMERUPS BOGTRYKKERI
Storegade 68 - Stege

A. E. LAURITSEN
Urmager
Skolegade 3 - Åns

FAXE BIO
Faxe

HEEGAARD'S KONDITORI
Slotsgade 55 - Hillerød

KAI ANGER
Holsted

RYØ A/S
Ingeniørfirma
Nytørv 14 - Aalborg

A. CLEMMENSEN
Fredensvej 2 — Solrød Strand
Tlf. (03) 14 07 33
Alle arter skoreparationer

BOLIGHUSET
AULIN
Frederiksborggade 34—36
Tlf. 15 68 11

LUNGHOLM GODS
pr. Rødby

CAFE NØRREHUS
Griffenfeldtsgade 6
København N.
DET GODE MADSTED
Nyindrettede lokaler
v/ Ruth Damgaard
Billardsalon og klublokaler

BY- &
LANDBOSPAREKASSEN
Danmarksgade 64
Frederikshavn

H. H. MOLTKE
Thurebyholm
Tureby

K. LINDSCHOUW
Advokat
Skt. Knudsgade 1 - Ringsted

ASSERBOHUS
KOSTSKOLE
Liseleje pr. Frederiksværk

E. HOLM
Dronning Olgasvej 2
Tlf. 60 68 66

JOH. de NEERGAARD
Petersminde
Fuglebjerg

ORANA A/S
Vibeholmsvej 26
Glostrup

Friske sunde planter!

Kill-it

UNIVERSAL Plantepudder og Sprøjtemiddel

bekæmper hurtigt og beskytter effektivt mod plantesygdomme som meldug og skurv, samt insekter, sommeræg og larver af rødt spind. Enhver haveejer har brug for Kill-it UNIVERSAL - fås som sprøjtemiddel der udsprøjtes med Kill-it Have-sprøjten eller som plantepudder i plastic pustecylinder.

A/S Remedia, Glostrup
Tlf. (01) 45 18 11

FERROSAN
PLANTEBESKYTTELSE

LUND & ERICHSEN
ELEKTROINSTALLATION • AKTIESELSKAB
BREDGADE 49 • HERNING • TELF. (07) 12 63 11

N. SPARRE
& A. IVERSEN
Silkeborg

JOHAN & AXEL
HORNBECH A/S
Frugtsaft- & marmeladefabrik
Hadsund

LYNGENS EL-FORRETNING
LYS - KRAFT - VARME
Poul Jeppesen - Aut. installatør
Ølsemaglevej 9
Tlf. Snogebæk (03) 65 43 00

HASLEV
SEMINARIUM
Haslev

ALFRED KRABBENHØFT A/S
Murermester
Strandby Kirkevej 303
Esbjerg

J. FØGE JENSEN
Skelbækgade 2
København V.

A/S VESTFYNS
ELFORSYNING
Østergade 38 - Assens

WAIDTLØW & HANSEN
Kongens Nytorv 21
København K.

KAI REISLER &
NYMAND CHRISTENSEN
St. Kongensgade 55 - Kbh. K.

ANSGAR KRISTENSEN
Kloakmester
Fyensgade 58 - Grindsted

OMME & RASMUSSEN
Murermestre
Grønnegade 7 - Herning

RENAULT
I HJØRRING A/S
Aalborgvej 2 - Hjørring

LYNGBYGAARD
Boeslunde

J. M. BIRKING & CO.
GUMMIVAREFABRIK A/S
Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse

Besøg mindestejerne for fascismens ofre i Buchenwald, Sachsenhausen og Ravensbrück.
Kombiner Deres rejse med et ferieophold i den Tyske Demokratiske Republik.
Nærmere oplysninger hos Deres rejsebureau eller hos DDR's Trafikrepræsentation i Danmark
Vesterbrogade 84 - København V. - Tlf. (01) 31 22 21

ALT I MODERNE HAARPLEJE
Speciale: Anolin permanent
til en pris af kun kr. 36,00.
Åben alle ugens dage.
Bestil venligst tid på telefon 39 57 52
SALON ACHAMAN'S EFTFLG.
ved fru Alice Johansen
Nørrebrogade 61
København N.

K. NYEMANN
Skive

SV. O. NYGAARD
Varde

K. L. IVERSEN
Borgergade - Horsens

K. E. RASMUSSEN
Revisor
Næstved

HARILD
Nexø

STOP HALT STOP

Privatoptagede PORNOFOTOS er det, alle længes efter. Vi kan tilbyde 3 ægte pornoserier, hver på 8 tydelige optagelser, også nærbilleder, for kr. tyve, alle 3 serier kr. halvtreds. Omgående og diskret ekspedition, gerne efterkrav. Eneforhandling.

SØGER DE et virkeligt udvalg i SEX-bøger, SEX-magasiner, SEX-fotos, SEX-film, 8 mm, SEX-color-slides m. m. til rimelige priser,

ØNSKER DE en saglig og venlig betjening,

SKULLE DE aflægge vor forretning et besøg eller skrive til os efter vore kataloger og brochurer (vedlæg venligst kr. 5,- i frimærker til dækning af omkostninger).

TRIUMF-FOTO

ABSALONSGADE 20 - DK 1658 KOPENHAGEN V.
EV 8748

*En glad købmand er værd at gæste,
og hans varer er blandt de bedste!*

LEO LASSEN'S KOLONIAL

Nørre Ørslev

GALERIE VEDBÆK

Vi har hermed fornøjelsen at byde Dem og Deres familie hjertelig velkommen i vor exclusive ny-åbnede GALERIE på HØRSHOLM Hotel. I øjeblikket udstiller maleren og billedhuggeren **JØRGEN WARING** og 100 andre kendte kunstnere.

Åbningstider:

HØRSHOLM HOTEL, kun hver week-end kl. 12—20
ÅRHUSGADE 11, Ø, almindelig kontortid, ØB 5346
GALERIE VEDBÆK, Bueager 39, Trørød pr. Vedbæk
Åben efter aftale på tlf. (01) 89 03 29 ved Kai Nielsen.

Venlig hilsen Deres KAI NIELSEN

FREDERIKSBORG FLØDE-IS

er god at byde og herlig at nyde . . .

FREDERIKSBORG FLØDE-IS

Hostrupsvej 4 - Hillerød

Telefon (03) 26 11 12

Depot: København: CEntral 12.470

Breining Efterskole

10 MDR. KURSUS FRA SEPTEMBER
8 OG 5 MDR. FRA NOVEMBER

ALMENE — VALGFRIE OG FRITIDSFAG

Ring eller skriv efter nærmere oplysninger

v/ **A. G. NIELSEN**
TELEFON SPJALD 21

29. august

PROGRAM FOR 25-ARS DAGEN FOR „29. AUGUST 1943“

Torsdag den 29. august 1968

Arrangører: „Frihedskampens Veteraner“ og „Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen 1940—1945“.

Kl. 8,00: Kransenedlæggelse ved mindesteder for besættelsens faldne (Ryvangen, ankeret i Nyhavn, monumentet for danske i allieret tjeneste, for hærens og flådens faldne, mindepladen ved Shellhuset og mindepladen på Politigården).

Deltagere: Statsministeren og repræsentanter for modstandsbevægelsen, politi, hær og flåde.

Pladsofficer: Oberstløjtnant Børge Jensen.

Kl. 15,00: Åbning af særudstilling om 29. august i Museet for Danmarks Frihedskamp.

Taler: Viceadmiral A. H. Vedel.

Folkemøde på Københavns rådhus-plads

Kl. ca. 19: Ungdommens fakkeltog starter fra ankeret i Nyhavn, Sankt Thomas Plads, Frederiksberg rådhusplads og fra Forum.

Kl. 19,45: Københavns Politiorkester musicerer.

Kl. 19,50: Fakkeltogene begynder at ankomme til rådhuspladsen.

Kl. 19,55: Musik.

Kl. 20,01: En frihedskæmper tænder 2 fakler foran talerstolen.

Kl. 20,02: Velkomst ved formanden for „Frihedskampens Veteraner“: Svann Seehusen.

Kl. 20,03: Hilsen fra byen København: Formanden for Københavns Borgerrepræsentation, kontorchef Henry Stjernquist, taler.

Kl. 20,06: Studentersangerne synger.

Kl. 20,10: Udenrigsminister Poul Hartling taler.

Kl. 20,20: Musik: Københavns Politiorkester.

Kl. 20,25: Fhv. medlem af Frihedsrådet og minister Frode Jacobsen taler.

Kl. 20,35: Fællessang: Danmarks Frihedssang (Københavns Politiorkester og Studentersangerne).

Kl. 20,40: Afslutning ved formanden for „Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen 1940—1945: Jørgen Barfod.

Kl. 20,43: Faklerne slukkes.

Pladsofficer: Kriminaloverbetjent Frank Zorn, tlf. 70 04 03.

Mødet transmitteres af TV fra kl. 20,00.

☆

AARHUS

Hovedbegivenheden i Aarhus bliver de unges fakkeltog i forbindelse med indvielsen af det planlagte Neuen-gamme-monument, og en regatta på bugten ud for Mindeparken, hvor Politiorkestret giver koncert.

☆

29. AUGUST-FOREDRAG

Sammenslutningen af Fanger fra Frihedskampen vil i anledning af 25-året for den 29. august 1943, da tyskerne erklærede militær undtagelsestilstand i Danmark, arrangere foredrag af tidligere modstandsfolk på omkring 50 skoler landet over. I de seneste fem år har omkring 70.000 børn på 300 skoler på denne måde fået førstehåndsviden om modstandskampen og om forholdene i tyske koncentrationslejre, oplyser foreningen.

Stor studierejse til Israel —

Henved 100 gamle frihedskæmpere, repræsenterende næsten alle landsdele i Danmark, vil i dagene 10.—24. oktober 1968 besøge Israel. De vil dels foretage en lang studierejse gennem hele landet, dels repræsentere modstandsbevægelsen under den „Danmarks uge“, der holdes som led i staten Israels 20-år for at markere 25-året for „oktober 1943“ (redningen af de danske jøder til Sverige).

De vigtigste begivenheder i Danmarks-ugen bliver indvielsen af „Danmarks skole“ i Jerusalem (en gymnasieskole til 1.000 elever, bygget for midler skænket af ti jødiske amerikanere), indvielsen af en symbolsk udsmykket „Danmarks plads“ (indrettet for midler indsamlet i

Israel) og åbningen af en „Sveriges park“ (anlagt for midler indsamlet i Danmark blandt medlemmer af Frihedskampens Veteraner og tidligere flygtninge i Sverige) samt afsløringen på søfartsmuseet i Haifa af den danske fiskerbåd „Astrid“ af Snekkersten, der under krigen — for næsen af tyskerne — gik i fast rute over Øresund med jødiske flygtninge.

Disse ceremonier lægges op på meget højt officielt plan. Den danske regering vil blive repræsenteret af en minister, og fra israelsk side vil deltage præsident, premierminister, flere andre regeringsmedlemmer, adskillige medlemmer af Knesset (parlamentet), Jerusalems og Haifas borgmestre m. fl. Den danske frihedskæmpergruppe vil blive betragtet som „æresgæster“ og er i øvrigt inviteret til en stor reception, staten Israel giver med præsident Shazar som vært, samt til en festkoncert, som Jerusalems borgmester Teddy Kollek giver.

I den danske gruppe vil være en datter, en søn og en enke efter frihedskæmpere, der mistede livet under besættelsen. De tre er inviteret med af Mo-saisk Trossamfund.

Under rundrejsen i Israel — der bliver tale om 2500 km køretur gennem bjerge, ørken og sletteland, fra Jordans kilder i nord til Akaba-bugten i syd — vil den danske gruppe møde og blive informeret af fremtrædende israelske repræsentanter for alle vigtigere samfundsfunktioner (statsadministration, kommunale myndigheder, sociale institutioner, undervisningsvæsen, forsvar, immigrationsmyndigheder, ørkenudviklingsekspert, historikere, arkæologer m. fl.) og besøge kibbutzer, skoler, virksomheder, forskningscentre, moderne byer og oldtidsbyer samt naturligvis de bibelske steder.

Studierejsens hovedtema bliver det moderne Israels forvandling fra u-land til højt udviklet velfærdssamfund på kun tyve år samt naturligvis de aktuelle problemer efter seksdages-krigen i fjor. Turen vil også gå gennem de arabiske områder, der nu kontrolleres af Israel; der vil antagelig blive lejlighed til at træffe arabiske ledere.

Rejsen arrangeres i samarbejde mellem Frihedskampens Veteraner og Dansk-Israelisk Selskab. Ud- og hjemtur foretages med Super Caravelle jetfly, rund-

turen i Israel med moderne pullman-busser (med flysæder), og indkvarteringen i Israel sker i dobbeltværelser (med bad) på moderne hoteller af høj klasse. Prisen er (alt inclusive):

Kategori I (højeste hotelklasse alle steder) kr. 2.310,—.

Kategori II (gode, men lidt mindre luksuøse hoteller i Jerusalem, Beersheba og Haifa — de øvrige steder samme hoteller som kategori I) kr. 2.180,—.

Forhåndsinteressen er meget stor. Men interesserede har endnu en chance for at komme med ved henvendelse til Dansk -Israelsk Selskabs rejseudvalg, Lyngby Hovedgade 57 D, 2800 Kgs. Lyngby.

100 kom af sig selv

Ved Rorup-stenen satte en stor flok hinanden stævne den 9. aug. — for nu 24. gang.

Der gik ikke brev ud til nogen, og intet blad havde forud agiteret for tilslutning, og dog samledes et lille hundrede deltagere ved Rorup-stenen fredag den 9. august.

Man ville standse op lige ved den stærkt trafikerede hovedvej, der noterer stortrafik døgnet rundt.

Mange standser op ved stenen

Forstanderen for efterskolen, Niels Pedersen, bød velkommen ved stenen og sagde bl. a.: Vi kører forbi denne sten så mangen gang i den daglige, hæsblæsende tilværelse. Vi oplever, at mange standser op og dvæler ved stenen, som om de har et tilhørsforhold til den, men først den 9. august får vi rigtig lejlighed til at manifestere vort tilhørsforhold.

Vi savner i år flere markante ansigter

Vi savner i år flere markante ansigter, folk som var trofaste og sluttede op her hvert år den 9. august. Jeg tænker på fru Jensen, der som arvtager efter fru Martens altid sagde et par ord ved samværet på efterskolen. Og jeg tænker på Børge Emil Pedersen.

Nye er trådt i stedet

Men selv om nogle af de trofaste er gået bort, er andre trådt i stedet og er med til at bære en bestemt tone frem ved vort samvær, en symfoni af ganske særpræget egenart, for vi samles for at hædre kostbare minder.

Vi ser hinanden sjældent, sagde Niels Pedersen. Vi ved så lidt om hinanden, men alle føler vi, at vi må være her den 9. august for at samles ved mindestenen for 11 tapre, trofaste og gode danske mænd.

Sognepræst Jørgen Nissen, tidligere Frihavnskirken på Østerbro i København, har afløst pastor Bjerrum.

Jørgen Nissen var nu tilstede for anden gang. Stenen var allerede kommet til at stå ham nær, og han oplæste navnene på de 11 unge danskere, der her var blevet ofre for besættelsesmagtens tyranni.

Jørgen Nissen lagde forsamlingen på sinde, at man ikke glemmer det, der skete her for nu 24 år siden.

Vi har også en pligt til at fortælle vore børn, at der var en tid, hvor man kæmpede for store idealer.

Godt, når vor ungdom ser syner

Det er godt, når vor ungdom har syner, for uden syner forvildes et folk.

Det er godt, når unge gribes af kampe for noget, der er større end det hverdagsagtige.

☆

Forsamlingen sang „Altid frejdig“, og „Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen“, „Neuengammeformationen“ og „Gestapofangerne“ lagde kranse ved stenen.

Man samledes til et hyggeligt samvær ved kaffebordene i Osted Efterskoles spisesal.

Mejeriejer Valdemar Hansen, Osted, ridsede her kostbare minder op. Valdemar Hansen har det forøvrigt sådan, at ligegyldigt hvor han befinder sig i begyndelsen af august måned, sørger han for at være i Rorup den 9. august.

Dagbogsblade

9/8

ISRAEL HÆDRER ET DANSK ÆGTEPAR FOR HJÆLP TIL JØDERNE

Som tak for deres indsats med at hjælpe jøder til Sverige under krigen er fru Ellen Thomsen, Snekkersten, og hendes afdøde mand, kroejner Henry Thomsen, blevet hædret med betegnelsen „Gerechte dieser Welt“ af komitéen af samme navn. Fru Ellen Thomsen vil få en medalje, og under et besøg i Israel i oktober plantes der i Jerusalem et træ med navnet „Henry og Ellen Thomsens træ“.

Henry Thomsen ejede under krigen Snekkersten Kro, det nuværende Kystens Perle. Allerede på et tidligt tidspunkt arrangerede han, at flygtende jøder blev sejlet til Sverige. Da han ikke kunne skaffe flere pladser på de lokale fiskekuttere, købte han selv en båd og fortsatte sin illegale virksomhed. Samtidig var han ofte vært for tyskerne på sin kro.

Da Henry Thomsens „dobbeltspil“ var ved at være gennemskuet, advarede han sine medhjælpere og fortsatte — trods risikoen — alene. Han blev taget til fange og sendt til koncentrationslejren Neuengamme, hvor han døde den 4. december 1944.

18/8

MODSTANDSMAND MINDET AF KAMMERATER

AALBORG. Mange minder knytter sig til den gravsten på Aalborg Almenkirkegård, som bærer navnet Niels Erik Vangsted og datoerne 28. 3. 1920—18. 8. 1944. På årsdagen for træfningen i Rold skov, hvor den unge bankassistent og KFUM-spejder blev dræbt, samledes de syv af gruppekammeraterne, som stadig er i live. Af gruppen henrettedes senere Poul Kjær Sørensens og Poul Ib Gjessing, og Harald Hein fandt døden i en koncentrationslejr.

Da Vangsted skulle begraves, var det klart, at det ville blive en storstilet demonstration imod tyskervældet, og derfor bestemte bykommandoen, at begravelsen skulle foregå i en tidlig morgentime, og at kun den nærmeste familie måtte være til stede.

Da aalborgenserne senere strømmede til Ansgars kirke for at deltage i bisættelsen og fik underretning om, at begravelsen var overstået, udbrød der tumult, ikke i kirken, men blandt de mange, der ikke kunne finde plads og høre pastor Axel Bangs uforglemmelige andagt.

Tysk terror og danske strejker prægede de følgende dage, og på trods af tyskernes restriktioner blev Vangsteds grav et valfartssted. Endnu er den lille gravplads ikke glemt, og at den stadig har sin betydning, bekræftedes ved den korte mindehøjtidelighed i går.